

Metges de l'Hospital del Mar publiquen els resultats a la revista *Senologia y Patología Mamaria* coincidint amb el Dia Internacional del Càncer de mama

NOVA PAUTA DE TRACTAMENT RADIOTERÀPIC PEL CÀNCER DE MAMA

Els resultats de l'estudi del tractament realitzat en dones d'edat avançada, seran presentats durant el 27è congrés de Senologia i Patologia Mamària que tindrà lloc del 15 al 17 d'octubre a Gijón.

Especialistes de l'Hospital del Mar-IMAS i els seus centres vinculats, liderats pel Dr Manel Algara, han publicat a la revista *Senologia y Patología Mamaria* un **nova forma d'administració de la radioteràpia pel càncer de mama** en dones d'edat avançada. Aquest estudi pioner a Catalunya i l'Estat espanyol ha tingut com a objectiu analitzar els resultats del **tractament hipofraccionat setmanal**.

Aquesta **nova pauta de tractament** consisteix en realitzar **sessions setmanals de radioteràpia durant 6 setmanes**. Respecte el tractament convencional, el qual consisteix en irradiacions diàries (de menor dosis per sessió que en el nou protocol) durant 7 setmanes, aquest nova pauta de radioteràpia **incrementa la comoditat** per la pacient a tractar ja que **evita els desplaçaments diaris al centre hospitalari**. Tot i això cal destacar que **"a l'augmentar la dosis per sessió, també s'augmenta la toxicitat de la radioteràpia a llarg termini"**, com ens recorda el Dr. Algara, **"és per això que el tractament es realitza en pacients d'edat avançada, doncs els efectes estètics que pugui ocasionar aquesta toxicitat tindran menys repercussió en aquestes pacients"**. Pel tipus d'efecte local que pot produir aquesta toxicitat, en una dona jove pot ser evident i visible, mentre que en el pit d'una pacient d'edat avançada, canvis en la pell poden ser inclòs inapreciables. **"Sigui com sigui, la decisió d'aplicar una pauta de tractament o una altra es valora de manera consensuada amb les pacients"**, ens aclareix en Dr. Algara.

El tractament hipofraccionat setmanal: l'estudi

L'estudi ha avaluat a 262 pacients amb una edat mitja de 82 anys a les quals se'ls ha aplicat aquest nou tractament. **Durant 6 setmanes les pacients van rebre una dosi mitja de 37.5 Gy a un fraccionament de 6.25 Gy/dia, una vegada per setmana.** Després d'un seguiment d'aproximadament 42 mesos, es va poder concloure que l'eficàcia va ser idèntica en tots els casos. Segons el Dr. Manel Algara, **"el tractament del càncer de mama en pacients d'edat avançada amb esquemes de radioteràpia hipofraccionada, resulta una opció vàlida i còmoda amb resultats similars en supervivència, control local i toxicitat"**.

De moment, aquest grup d'especialistes només aplica aquest tractament a una franja de població d'edat avançada ja que, com explica el Dr. Algara, **"primer s'ha de validar en tumors de tractament més fàcil i després en dones més joves, en les quals els tractaments acostumen a ser més agressius"**. Per contra, aquest tractament provoca un augment de toxicitat a llarg termini- més enllà de tres anys- ja que les dosis rebudes de forma individual són més elevades que en el tractament estàndard. La conseqüència és una pitjor **"estètica"** de la zona ja que en la zona irradiada augmenten les lesions en els teixits, degudes a la radioteràpia i per tant, no s'aplica aquest tractament en dones joves a no ser que visquin lluny del centre hospitalari o tinguin una altra malaltia greu. Aquests resultats es varen presentar al darrer congrés de la ASTRO (American Society of Therapeutic Radiology Oncology), a Boston aquest prop passat mes de Setembre de 2008.

La irradiació parcial

Aquest tractament, que ja es fa a Estat Units i Japó, rep el nom **d'irradiació parcial accelerada de mama** i consisteix en irradiar únicament la zona afectada de la mama amb dues fraccions diàries i durant una setmana. La idea d'aquest tractament és poder augmentar la dosi per fracció i escurçar el temps de tractament, sense que s'alteri l'estètica ni n'augmenti la toxicitat. Al servei de radioteràpia de l'hospital del Mar es realitza aquest tractament i es presenten els resultats preliminars d'un estudi aleatoritzat en aquest mateix congrés. Fins avui s'ha aplicat aquesta pauta de tractament a 46 malaltes i no s'ha observat cap recidiva. Els resultats estètics i la toxicitat són molt similars al tractament estàndard.

El càncer de mama

El càncer de mama és la proliferació accelerada, desordenada i no controlada de cèl·lules de la glàndula mamària deguda a mutacions en els seus gens i els quals actuen normalment suprimint o estimulants la continuïtat del cicle cel·lular. **El Dia Internacional del Càncer de mama**, el qual se celebra el 19 d'octubre, té com objectiu sensibilitzar a la població general sobre la importància d'aquesta malaltia en el món industrialitzat. La distribució segons les diferents bandes d'edats parla d'un increment d'acord amb l'edat de les pacients, és a dir, és més freqüent com major és l'edat de les malaltes. En general, el pronòstic del càncer de mama guarda una relació inversa amb l'edat de les pacients (el càncer de mama té millor pronòstic com més edat té la pacient). En quan al seu tractament, és multidisciplinari, és a dir, precisa la combinació de diverses disciplines terapèutiques per aconseguir un control eficaç de la malaltia. Les modalitats terapèutiques contra el càncer de mama són la cirurgia, la radioteràpia, la quimioteràpia, l'hormonoteràpia i la teràpia molecular. Les dues primeres actuen a nivell local, és a dir, sobre la malaltia en la mama i els ganglis limfàtics i constitueixen el tractament d'elecció en la malaltia localitzada no metastàsica. Les restants actuen tant a nivell local com general de tot l'organisme, en el que es denomina tractament sistèmic, i s'utilitzen de forma complementària al tractament local amb cirurgia i/o radioteràpia o com tractament de primera elecció en la malaltia metastàsica o disseminada.

L'hospital del Mar, un referent en el càncer de mama

Detecció precoç i diagnòstic del càncer de mama: l'hospital del Mar fou pioner l'any 1996 en implantar el **programa de detecció precoç del càncer de mama** que avui, després de 12 anys del seu inici, ja ha criat més de 70.000 dones, gràcies a més de 125.000 mamografies, amb una taxa de detecció de càncer de mama de 4,4 per cada 1.000 dones i un percentatge superior al 64% de detecció de càncer de mama en estadis molt inicials. La supervivència d'aquestes pacients està millorant cada dia, amb una reducció de la mortalitat anual d'un 2% i assolint-se una supervivència als 5 anys d'un 85% en la població general i d'un 90% si el diagnòstic es fa gràcies al criatge, xifra més elevada que la mitjana europea.

En aquest sentit, a més de pioners, l'equip del Programa de detecció precoç del càncer de mama són experts referents en l'estudi i anàlisi de l'efectivitat i les repercussions dels programes de criatge. S'acaba de publicar l'**Informe DESCRIC** sobre l'anàlisi del càncer de mama a l'Estat espanyol, publicat pel Ministeri de Sanitat i Consum i liderat per l'equip de l'hospital del Mar. Actualment aquest grup d'experts també lideren un estudi que avalua el risc acumulat d'un **fals positiu** en el criatge del càncer de mama. **Aquest estudi està avaluant els resultats preliminars corresponents a les 10 rondes de criatge de 1.600.000 dones.** Segons aquests primers resultats, una de cada tres dones al llarg de tot el procés de criatge -10 rondes- presentarà un fals positiu i per tant s'haurà de sotmetre a més proves per tal de verificar si existeix o no un càncer de mama i finalment es constatarà que no està afectada. **Aquest risc del 30% aproximadament és un risc acumulat, és a dir, resultat de sumar els riscos de cada una de les vegades que se sotmetrà al criatge (entre els 50 i els 69, unes 10 ocasions).**

Atenció, tractament a les pacients afectades de càncer de mama: l'hospital del Mar disposa d'una **Unitat Funcional de Patologia Mamària**, multidisciplinària i que té com a objectiu l'atenció personalitzada a les malaltes. Pel què fa al **tractament** del càncer de mama, en l'estudi del **gangli centinel·la** durant la cirurgia, la **quimioteràpia i la radioteràpia**, l'hospital del Mar destaca els resultats dels seus especialistes.

Programa de recerca en càncer de l'IMIM-hospital del Mar: els investigadors del Programa de Recerca en Càncer són referents en la recerca bàsica, preclínica, clínica i orientada a la malaltia. Han centrat la seva investigació en l'estudi dels factors implicats en la resistència a agents quimioterapèutics, per tal de poder optimitzar els tractaments, sovint amb efectes secundaris que afecten molt a la qualitat de vida dels pacients. En aquesta línia destaquen, per exemple, l'estudi de la inhibició de les vies metabòliques del factor NF-kB, que és un element de protecció natural de la cèl·lula, de manera que aconseguir la seva inactivació desprotegiria a la cèl·lula tumoral dels seus mecanismes de defensa. Amb aquest estudi l'equip va consolidar la línia de treball orientada a **optimitzar tractaments i disminuir-ne els efectes nocius i en paral·lel a la cerca de marcadors tumorals i noves dianes terapèutiques**.